

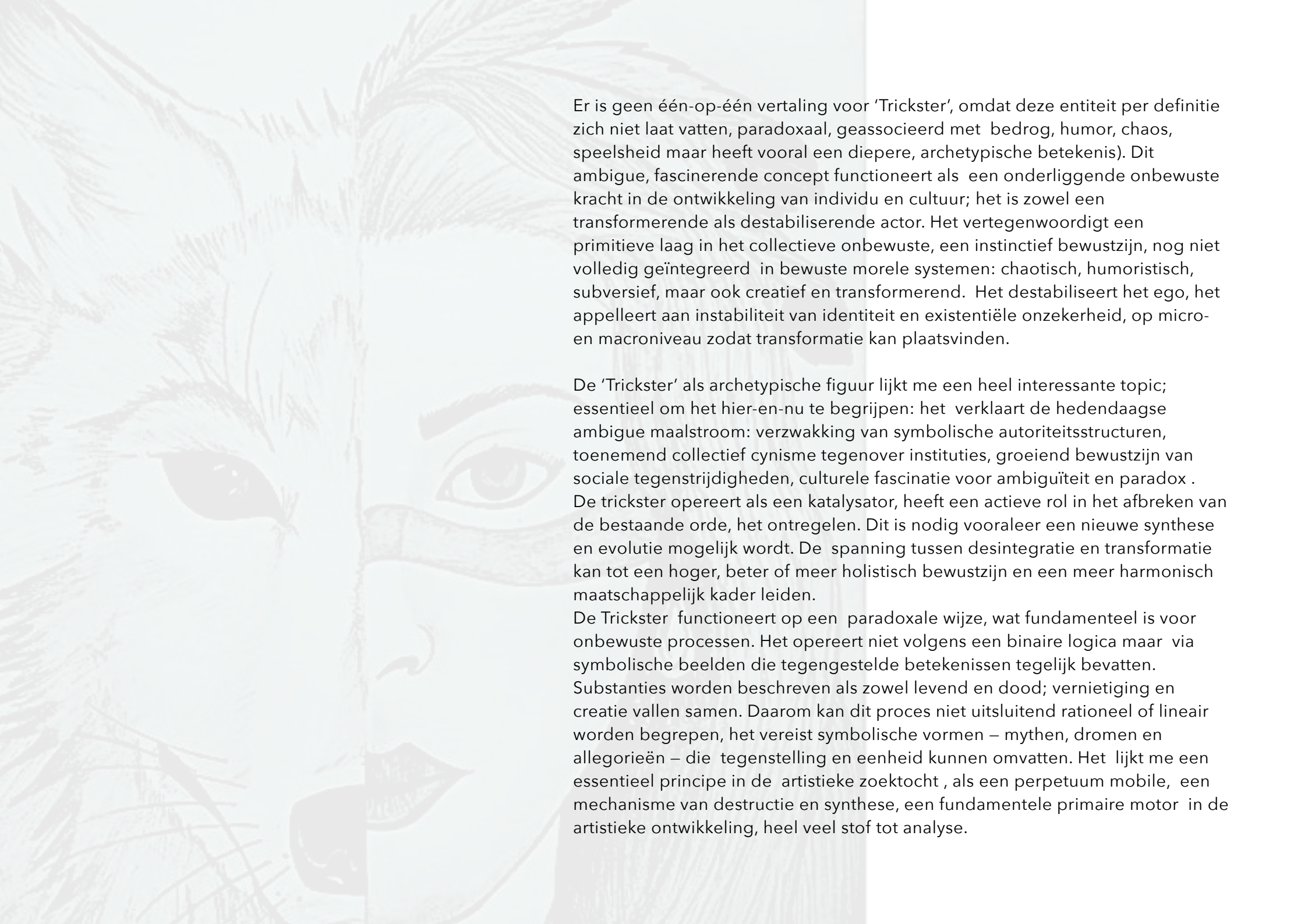
COLLECTIEVE ONBEWUSTE - ARCHETYPES ONDERZOEK NAAR EEN FUNCTIE & EVOLUTIE VAN DE 'TRICKSTER' IN CULTUUR & MAATSCHAPPIJ

In het onderzoeksproces wil ik (via literatuur, linken naar Psychologie) onderliggende principes in cultuur & maatschappij analyseren en de bevindingen, de opera mundi, ook aanwenden in de kunstpraktijk. Ook al is een analyse niet allesomvattend en evolueren deze concepten in een continuüm, toch zijn ze direct en levendig, verbonden met het artistieke proces; via associaties, thema's en specifieke vormaspecten. Het verdiept en heroriënteert ons naar nieuwe domeinen, subthema's, het æ de methodiek. Meer bepaald focus ik me op Carl Gustav Jung en zijn concepten rond het collectieve onbewuste, een dieper niveau van de psyche dat gedeeld wordt via universele patronen of archetypen. Het vormt een

persoonlijke identiteit en verschaft ook een bredere maatschappelijke coherentie. Die archetypische culturele referentiekaders zijn symbolen, personages en verhaallijnen die in veel culturen opereren. Ze geven een betekenisvol kader waarbinnen het zelfbeeld en identiteitsvorming zich kan situeren en waarin een bredere maatschappij zich kan ontwikkelen.

Eén van deze archetypen is de 'Trickster', " het vertegenwoordigt een primitieve laag in het collectieve onbewuste. Het opereert als een katalysator, heeft een actieve rol in het afbreken van de bestaande orden. Het verklaart de hedendaagse ambigue ontwikkelingen: verzwakking van symbolische autoriteitsstructuren, toenemend

Er is geen één-op-één vertaling voor 'Trickster', omdat deze entiteit per definitie zich niet laat vatten, paradoxaal, geassocieerd met bedrog, humor, chaos, speelsheid maar heeft vooral een diepere, archetypische betekenis). Dit ambigue, fascinerende concept functioneert als een onderliggende onbewuste kracht in de ontwikkeling van individu en cultuur; het is zowel een transformerende als destabiliserende actor. Het vertegenwoordigt een primitieve laag in het collectieve onbewuste, een instinctief bewustzijn, nog niet volledig geïntegreerd in bewuste morele systemen: chaotisch, humoristisch, subversief, maar ook creatief en transformerend. Het destabiliseert het ego, het appelleert aan instabiliteit van identiteit en existentiële onzekerheid, op micro- en macroniveau zodat transformatie kan plaatsvinden.

De 'Trickster' als archetypische figuur lijkt me een heel interessante topic; essentieel om het hier-en-nu te begrijpen: het verklaart de hedendaagse ambigue maastroom: verzwakking van symbolische autoriteitsstructuren, toenemend collectief cynisme tegenover instituties, groeiend bewustzijn van sociale tegenstrijdigheden, culturele fascinatie voor ambiguïteit en paradox . De trickster opereert als een katalysator, heeft een actieve rol in het afbreken van de bestaande orde, het ontregelen. Dit is nodig vooraleer een nieuwe synthese en evolutie mogelijk wordt. De spanning tussen desintegratie en transformatie kan tot een hoger, beter of meer holistisch bewustzijn en een meer harmonisch maatschappelijk kader leiden.

De Trickster functioneert op een paradoxale wijze, wat fundamenteel is voor onbewuste processen. Het opereert niet volgens een binaire logica maar via symbolische beelden die tegengestelde betekenissen tegelijk bevatten. Substanties worden beschreven als zowel levend en dood; vernietiging en creatie vallen samen. Daarom kan dit proces niet uitsluitend rationeel of lineair worden begrepen, het vereist symbolische vormen – mythen, dromen en allegorieën – die tegenstelling en eenheid kunnen omvatten. Het lijkt me een essentieel principe in de artistieke zoektocht , als een perpetuum mobile, een mechanisme van destructie en synthese, een fundamentele primaire motor in de artistieke ontwikkeling, heel veel stof tot analyse.